Roki v postopkih

Bolgarija

1 Katere so vrste rokov, pomembnih za civilne postopke?

(A) Za uveljavljanje pravice do sodnega varstva subjektivnih materialnih pravic veljajo zastaralni in absolutni roki (v koledarskih dnevih), določeni z zakonom.
Zastaralni rok je obdobje neaktivnosti imetnika subjektivne pravice, z iztekom katerega imetnik izgubi pravico do sodnega varstva navedene pravice. Z iztekom zastaralnega roka ne preneha sama materialna pravica, ampak z njo povezani pravica do tožbe in pravica do izvršbe, s čimer ta pravica postane naravna pravica (materialna pravica, ki ni pravno varovana). Zastaranje ne velja samodejno, ampak le na podlagi ugovora dolžnika pred pristojnim sodiščem ali sodnim izvršiteljem.
Pravila o trajanju, prekinitvi in mirovanju zastaralnih rokov so določena v zakonu o obligacijskih in pogodbenih razmerjih. Za vse zahtevke, za katere ne veljajo posebni roki, velja splošni petletni zastaralni rok (člen 110 zakona o obligacijskih in pogodbenih razmerjih).
Triletni zastaralni rok je določen za tri skupine zahtevkov (člen 111 zakona o obligacijskih in pogodbenih razmerjih):
zahtevke za plačilo, za katere ni določen drug zastaralni rok;
zahtevke za odškodnino in nadomestilo, ki izhajajo iz neizpolnjene pogodbe;
zahtevke za najemnino, obresti in druga periodična plačila, kot so zahtevki dobaviteljev toplote in električne energije, ne glede na morebitne občasne spremembe zneska. Vendar obročna odplačila v okviru pogodb o bančnih posojilih niso periodična plačila, zato zanje velja običajni zastaralni rok.
Triletni zastaralni rok je določen tudi za pravico zahtevati zakonsko razveljavitev pogodb, sklenjenih v zmoti ali kot posledica goljufije ali grožnje, in pogodb, ki jih sklenejo osebe brez ustrezne sposobnosti ali njihovi zastopniki, ki ne izpolnjujejo ustreznih zahtev.
Enoletni zastaralni rok je določen za pravico zahtevati zakonsko razveljavitev pogodb, sklenjenih v izrednih ali očitno neugodnih razmerah (člen 33 zakona o obligacijskih in pogodbenih razmerjih).
Šestmesečni zastaralni rok je določen za zahtevke glede pomanjkljivosti pri prodaji premičnega premoženja ali glede pomanjkljive izdelave na podlagi pogodbe o delu, razen za gradbena dela, pri katerih zahtevek preneha veljati po preteku splošnega petletnega zastaralnega roka (člen 265 zakona o obligacijskih in pogodbenih razmerjih).
Dvoletni zastaralni rok je določen v izvršilnih postopkih. Če upnik v začeti izvršilni zadevi dve leti ne zahteva izvedbe izvršilnih ukrepov, se izvršilni postopek konča po zakonu na podlagi točke 8 člena 433(1) zakonika o civilnem postopku, novi zastaralni rok pa začne teči z izvedbo zadnjega veljavnega izvršilnega ukrepa.
Zastaralni rok začne teči, ko nastane in se lahko uveljavlja pravica do tožbe, kar je odvisno od narave zadevne materialne pravice. To je lahko trenutek, ko pogodbena obveznost zapade v plačilo, ali trenutek storitve nezakonitega dejanja ali trenutek opredelitve storilca škode/delikta ali trenutek izročitve stvari v primeru zahtevka zaradi napak itd.
Stranki se ne moreta dogovoriti za skrajšanje ali podaljšanje zastaralnega roka.
Vendar se lahko zastaralni rok prekine ali miruje.
Zastaralni rok miruje v primerih, ki so izčrpno navedeni v členu 115 zakona o obligacijskih in pogodbenih razmerjih:
med otroki in starši, dokler slednji uresničujejo svoje starševske pravice;
med osebami v varstvu ali skrbništvu in njihovimi varuhi ali skrbniki, dokler traja odnos varuštva ali skrbništva;
med zakoncema;
glede zahtevkov oseb, katerih premoženje je pod upravljanjem na podlagi zakona ali sodne odločbe, zoper upravitelja, dokler traja odnos upravljanja;
glede zahtevkov v zvezi z odškodnino pravnih oseb zoper njihove vodstvene delavce, dokler so ti na položaju;
glede zahtevkov mladoletnih oseb in oseb z omejitvijo, dokler zanje ni imenovan pravni zastopnik ali skrbnik in še šest mesecev po imenovanju take osebe ali po prenehanju nesposobnosti;
dokler traja postopek v zvezi z zahtevkom.
V teh primerih je stranka začasno in pravno nezmožna uveljavljati pravico do tožbe. Zastaralni rok, ki je tekel do mirovanja, ostane veljaven in teče naprej po prenehanju okoliščin, zaradi katerih je nastopilo mirovanje.
Zastaralni rok se prekine v naslednjih primerih:
z dolžnikovim pripoznanjem zahtevka;
z zahtevkom ali ugovorom ali z zahtevo po poravnavi, vendar če zahtevku ali ugovoru ni ugodeno, se šteje, da zastaralni rok ni bil prekinjen;
s prijavo terjatve v postopku v primeru insolventnosti;
z izvedbo izvršilnih ukrepov.
V teh primerih rok, ki je tekel od nastanka pravice do tožbe pa do prekinitve zastaranja, izgubi pravno veljavo in začne teči nov zastaralni rok. Kadar se zastaralni rok prekine z zahtevkom ali ugovorom, pravo določa še eno pomembno posledico: nov zastaralni rok, ki začne teči po prekinitvi, je vedno pet let.
Absolutni (prekluzivni) roki so tisti, z iztekom katerih prenehajo same materialne pravice. Ti roki začnejo teči od nastanka subjektivne pravice in ne od nastanka pravice do tožbe.
Absolutni roki se ne prekinejo in ne mirujejo kot zastaralni roki.
Sodišče ali sodni izvršitelj jih uporabi na lastno pobudo, kar pomeni, da za njihovo zavarovanje ni potreben ugovor dolžnika. Z iztekom absolutnega roka vložena tožba postane nedopustna, medtem ko z iztekom zastaralnega roka (če je bil vložen ugovor) tožba postane neutemeljena.
Taki prekluzivni roki zajemajo: trimesečni rok, v katerem lahko zastavni ali hipotekarni upnik ugovarja, če je zavarovalnina izplačana lastniku stvari in ne njemu; dvomesečni rok, v katerem lahko solastnik vloži tožbo zaradi nakupa stvari v solastništvu, če je drugi solastnik svoj delež prodal tretji osebi; enoletni rok za vložitev tožbe zaradi odpovedi donacije itd.
(B) Roke za izvršitev nekaterih procesnih dejanj strank in sodišča v postopkih v zvezi z zahtevki ter v izvršilnih postopkih določa zakonik o civilnem postopku.
Roke za izvršitev procesnih dejanj v postopkih v primeru insolventnosti določajo trgovinski zakon (*Targovski zakon*) oziroma zakon o insolventnosti bank (*Zakon za bankovata nesastoyatelnost*) v zvezi z insolventnostjo bank in drugi posebni zakoni.

Če stranka ne upošteva rokov, izgubi pravico do izvedbe zadevnega procesnega dejanja. Če pa sodišče ne upošteva predpisanega roka za postopek, to ni ovira za poznejšo izvedbo procesnega dejanja, saj ga je mogoče izvesti kadar koli. Roki, določeni za sodišče, so zgolj okvirni.
Roke za izvedbo procesnih dejanj strank določata zakon in sodišče.
Roki, ki jih določa zakon (zakonski roki), zajemajo:
rok za odpravo neskladnosti tožbenega zahtevka (en teden od obvestila stranki na podlagi člena 129(2) zakonika o civilnem postopku, vendar lahko sodišče določi daljši rok);
rok za odgovor na zahtevek toženca, za navedbo dokazov, za izpodbijanje resničnosti dokazov v tožbenem zahtevku, za vložitev nasprotne tožbe, rok, v katerem lahko toženec v postopek uvede tretje osebe (pomočnike) in vloži tožbo zoper njih, in rok za ugovor zoper postopek, ki ga je sodišče določilo za obravnavo postopka. Rok začne teči, ko toženec prejme dvojnik tožbenega zahtevka, in traja en mesec ali dva tedna, odvisno od tega, ali postopek spada v splošni postopek ali posebni postopek v zvezi z zahtevki za proučitev gospodarskih sporov (člena 131 in 367 zakonika o civilnem postopku);
rok, v katerem lahko tožnik v postopku o gospodarskem sporu vloži dodaten zahtevek – dva tedna od prejema odgovora toženca (člen 372 zakonika o civilnem postopku);
rok, v katerem lahko toženec v postopku o gospodarskem sporu vloži odgovor na dodaten zahtevek – dva tedna od prejema dodatnega zahtevka (člen 373 zakonika o civilnem postopku);
rok za pritožbo zoper sodbo, ki jo izreče sodišče – dva tedna od vročitve sodbe stranki (člen 259 zakonika o civilnem postopku);
rok za odgovor na pritožbo nasprotne stranke in za vložitev nasprotne pritožbe – dva tedna od prejema kopije pritožbe (člen 263 zakonika o civilnem postopku);
rok za kasacijsko pritožbo zoper sodbo sodišča – en mesec od vročitve sodbe stranki (člen 283 zakonika o civilnem postopku);
rok za pritožbo zoper sodbo sodišča – en teden, odkar je bila sporočena stranki, če pa je bila sodba izdana na sodni obravnavi, ki se je je stranka udeležila, začne rok teči od dneva obravnave (člen 275 zakonika o civilnem postopku);
rok za predložitev vloge za preklic izvršene odločbe – tri mesece od nastopa razloga za preklic (člen 305 zakonika o civilnem postopku);
rok, v katerem lahko stranka zahteva razrešitev sodnika – na prvi obravnavi po nastopu razloga za razrešitev ali po tem, ko je stranka izvedela zanj (člen 23 zakonika o civilnem postopku);
rok, v katerem lahko stranka vloži ugovor zaradi neobstoja izključne pristojnosti – do zaključka postopka na drugi stopnji (člen 119 zakonika o civilnem postopku);
rok, v katerem lahko stranka vloži ugovor zaradi neobstoja krajevne pristojnosti glede na lokacijo nepremičnega premoženja – do zaključka sodne preiskave na prvi stopnji (člen 119 zakonika o civilnem postopku), v vseh drugih primerih kršitve pravil o krajevni pristojnosti pa lahko ugovor vloži le toženec v roku za vložitev odgovora na vlogo (člen 119 zakonika o civilnem postopku). Sodišče v potrošniških sporih in tožbah, ki jih oškodovanci vložijo zoper zavarovalnico, jamstveni sklad (*Garantsionen fond*) in nacionalni urad bolgarskih zavarovalnic za avtomobilsko zavarovanje (*Natsionalno byuro na balgarskite avtomobilni zastrahovateli*), na lastno pobudo zagotovi upoštevanje krajevne pristojnosti do zaključka prve sodne obravnave;
rok, v katerem lahko tožnik umakne tožbeni zahtevek brez toženčevega soglasja – do zaključka prve sodne obravnave (člen 232 zakonika o civilnem postopku);
rok, v katerem lahko stranka predloži stransko vlogo – tožnik lahko to stori najpozneje na prvi obravnavi, toženec pa v roku za odgovor na tožbeni zahtevek (člen 212 zakonika o civilnem postopku);
rok za izpodbijanje resničnosti dokumenta – najpozneje v odgovoru na pravni ukrep, v katerem je predložen, če pa je predložen v tožbenem zahtevku, ga mora toženec izpodbijati v svojem pisnem odgovoru (člen 193 zakonika o civilnem postopku);
rok za ugovor zoper plačilni nalog – dva tedna od vročitve naloga (člen 414 zakonika o civilnem postopku);
rok za pritožbo zoper zavrnitev izdaje plačilnega naloga – en teden od sporočila predlagatelju (člen 413 zakonika o civilnem postopku);
rok za pritožbo zoper izdajo sklepa o izvršbi – dvotedenski rok začne za predlagatelja teči od vročitve odločbe predlagatelju, za dolžnika pa od vročitve zahteve za prostovoljno izpolnitev (člen 407 zakonika o civilnem postopku);
rok za dolžnikovo prostovoljno izpolnitev v izvršilnem postopku – dva tedna po tem, ko sodni izvršitelj vroči zahtevo (člen 428 zakonika o civilnem postopku);
rok za pritožbo zoper dejanje sodnega izvršitelja – en teden od izvedbe dejanja, če se je stranka izvedbe dejanja udeležila ali če je bila pravilno vabljena, v drugih primerih pa od datuma obvestila (člen 436 zakonika o civilnem postopku);
rok za prijavo terjatve v postopku v primeru insolventnosti – en mesec oziroma tri mesece od vpisa odločbe o začetku postopka v primeru insolventnosti v poslovni register (člena 685 in 688 trgovinskega zakona);
rok za izvedbo načrta prestrukturiranja – en mesec od datuma vpisa sodbe o odobritvi seznama sprejetih terjatev v poslovni register (člen 696 trgovinskega zakona);
rok za ugovor zoper seznam sprejetih terjatev – sedem dni od objave seznama v poslovnem registru (člen 690 trgovinskega zakona);
rok za vložitev ugovora zoper namenski račun, ki ga odpre upravitelj v postopku v primeru insolventnosti – štirinajst dni od vpisa računa v poslovni register (člen 727 trgovinskega zakona);
absolutni roki za izvedbo ustreznih procesnih dejanj so urejeni tudi v drugih posebnih zakonih, ki jih nikakor ni mogoče izčrpno navesti: trgovinski zakon v zvezi s postopkom za stabilizacijo trgovca, zakon o insolventnosti bank, zakonik o zavarovalništvu (*Kodeks za zastrahovaneto*) itd.
Roki, ki jih določi sodišče, zajemajo:
rok za zbiranje dokazov (člen 157 zakonika o civilnem postopku);
rok za zagotovitev sredstev za plačilo stroškov zbiranja dokazov (vabilo pričam, izplačilo nagrade izvedencem itd.; člen 160 zakonika o civilnem postopku);
rok za odpravo nepravilnosti procesnega dejanja stranke (člen 101 zakonika o civilnem postopku);
rok za vložitev tožbenega zahtevka, ki je običajno daljši od enega tedna.
Roki se delijo tudi glede na to, ali jih sodišče lahko podaljša ali ne. Vsi roki, ki jih določi sodišče, se lahko podaljšajo. Rokov za pritožbo in predložitev zahtevka za razveljavitev izvršljive sodne odločbe ni mogoče podaljšati; člen 63(3) zakonika o civilnem postopku.

2 Seznam različnih dni, ki so dela prosti dnevi v skladu z Uredbo (EGS, Euratom) št. 1182/71 z dne 3. junija 1971.

Dela prosti dnevi so:
1. januar – novo leto;
3. marec – dan osvoboditve – državni praznik;
1. maj – praznik dela;
6. maj – dan sv. Jurija, dan poguma in bolgarske vojske;
24. maj – dan bolgarskega izobraževanja in kulture ter slovanske literature;
6. september – dan enotnosti;
22. september – dan neodvisnosti;

1. november – dan državnih voditeljev: dela prost dan za vse izobraževalne ustanove in delovni dan za vse druge pravne subjekte;
24. december – božični večer, 25. in 26. december – božič;
veliki petek, velika sobota in velikonočna nedelja – dva dneva (nedelja in ponedeljek) v zadevnem letu sta namenjena praznovanju.
Ministrski svet ima tudi enkratno priložnost, da druge dneve določi kot dela proste dneve, da določi dneve obeležitve posameznega poklica in da med letom prestavi dneve, ki niso delovni dnevi.

3 Katera splošna pravila veljajo za roke v različnih civilnih postopkih?

Splošna pravila o rokih za izvedbo procesnih dejanj strank in sodišča v postopkih v zvezi z zahtevki in v izvršilnih postopkih določa zakonik o civilnem postopku. Več posebnih zakonov določa tudi absolutne roke za uveljavljanje procesnih pravic, na primer člen 74 trgovinskega zakonika, člena 19 in 25 zakona o poslovnem registru in registru nepridobitnih pravnih oseb (*Zakon za targovskiya registar i registara na yuridicheskite litsa s nestopanska tsel*) itd.
Splošne informacije o splošnih pravilih iz sedmega poglavja zakonika o civilnem postopku (Roki in vrnitev rokov v prejšnje stanje) so navedene v odgovorih na vprašanja 4, 5 in 6.
Splošna pravila o zastaralnih rokih so določena v členu 110 in naslednjih zakona o obligacijskih in pogodbenih razmerjih. Glej točko 1.
Splošna pravila o rokih za izpolnitev obveznosti, ki izhajajo iz obligacijskih razmerij, so določena v členih 69–72 zakona o obligacijskih in pogodbenih razmerjih.
Ob upoštevanju pogojev, opredeljenih v procesnem pravu (členi 61, 229 in 432 zakonika o civilnem postopku), predpisani procesni roki prenehajo teči, in sicer od dogodka, ki je povzročil ustavitev postopka. Postopek se ustavi, ko se pojavi ovira za njegovo nadaljevanje, pri čemer je do odprave te ovire opravljanje procesnih dejanj nedopustno, z izjemo zavarovanja tožbe. Ko je ovira odstranjena (npr. stranka umre, potrebna je postavitev pod skrbništvo, teče osnovni postopek itd.), se postopek nadaljuje, pri čemer vsi ukrepi, sprejeti pred ustavitvijo, ostanejo veljavni.
Posebni zakoni določajo druge roke, ki so krajši od običajnega zastaralnega roka.

4 Če je treba dejanje ali formalnost opraviti v določenem roku, kdaj rok začne teči?

Trenutek, od katerega začne teči rok za izvedbo procesnega dejanja, je običajno dan, ko je stranka obveščena, da mora opraviti dejanje, ali ko je ustrezno obveščena o aktu sodišča, zoper katerega je mogoče vložiti pritožbo:
rok za odpravo vseh nepravilnosti tožbenega zahtevka teče od dne, ko so navodila sodišča sporočena stranki;
rok za pisni odgovor toženca na tožbeni zahtevek teče od prejema kopije tožbenega zahtevka in dokazov zanj, sodišče pa mora v obvestilu, s katerim pošlje kopijo tožencu, navesti rok za odgovor in posledice za toženca, če tega ne stori;
rok za pritožbo zoper sodbo teče od njene vročitve stranki;
rok za pritožbo zoper sodbo, izrečeno v zadevi, ki se obravnava po skrajšanem postopku (tretji del, poglavje 25 zakonika o civilnem postopku), teče od dne, ko sodišče izjavi, da bo objavilo sodbo;
rok za pritožbo zoper sodbo teče od dne, ko je sporočena stranki, če je sodba izrečena na sodni obravnavi, ki se je je stranka udeležila, pa rok teče od dneva obravnave;
pritožba zoper dejanja sodnega izvršitelja se vloži v enem tednu od izvedbe dejanja, če se je stranka izvedbe udeležila ali če je bila pravilno vabljena, v drugih primerih pa od dneva obvestila;
roki v postopkih v primeru insolventnosti tečejo od objave zadevnega dejanja upravitelja v takem postopku (npr. sestava seznama upnikov, katerih terjatve so sprejete) ali akta sodišča v poslovnem registru.
Obstajajo tudi roki, ki začnejo teči od trenutka, ko se začne postopek v zvezi z zahtevki, saj zakon za njihovo izvedbo določa le končni rok.
Primeri so:
tožnik lahko spremeni utemeljitev ali predlog svojega zahtevka ali zahtevek umakne brez soglasja toženca do zaključka prve obravnave v zadevi;
vsak od naslednikov v postopku razdelitve lahko do prve obravnave s pisno vlogo zahteva vključitev dodatnega premoženja kot predmet delitve itd.

5 Ali lahko na začetek roka vpliva oziroma ga spremeni način pošiljanja ali vročitve listin (osebna vročitev po vročevalcu ali vročitev po pošti)?

Rok teče od trenutka obvestila stranki. Trenutek, v katerem se šteje, da je bilo obvestilo stranki pravilno vročeno, se določi različno, odvisno od načina obveščanja. Poglavje VI (Obvestila in vabila) zakonika o civilnem postopku določa pravila o načinu vročanja obvestil in vabil strankam ter o času, ko se za obvestila šteje, da so bila pravilno vročena.
Kadar se obvestilo osebno vroča naslovniku ali njegovemu zastopniku oziroma drugi osebi, ki živi ali dela na zadevnem naslovu, mora biti na vabilu naveden datum, ko je oseba prejela obvestilo, ki ga je vročil sodni vročevalec ali poštni uslužbenec. Roki za izvedbo zadevnega procesnega dejanja začnejo teči na navedeni datum.
Obvestilo je mogoče vročiti tudi na e-naslov, ki ga navede stranka. Šteje se, da je vročeno, ko vstopi v zadevni informacijski sistem.
Ob upoštevanju pravnih pogojev (če je stranka na primer spremenila naslov, ki ga je navedla v zadevi, in o tem ni obvestila sodišča) lahko sodišče odredi vročitev s pritrditvijo obvestila v zadevi – v takem primeru roki začnejo teči z dnem pritrditve. To je nadomestna vročitev, ki velja, kadar ni izpolnjena naložena procesna obveznost.
Če toženca ni mogoče najti na njegovem stalnem naslovu in tam tudi ni nobene druge osebe, ki bi lahko sprejela obvestilo, mora vročevalec obvestilo pritrditi na vrata ali na poštni predalčnik z navedbo, da so listine spravljene v pisarni sodišča in jih je mogoče prevzeti v dveh tednih od dneva obvestila. Če toženec v tem primeru listin ne prevzame, se šteje, da so bili obvestilo in zadevne listine vročeni z iztekom roka za njihov prevzem.
Nadomestna vročitev je v tem primeru posledica dejstva, da fizična oseba ni izpolnila svoje upravne obveznosti prijave naslova stalnega ali začasnega prebivališča, na katerem naj bi bila dosegljiva.
Obvestilo se trgovcem in pravnim osebam, vpisanim v ustrezni register, vroči na naslovu, prijavljenem v registru. Če na navedenem naslovu ni poslovnih prostorov in tam ni mogoče najti znaka podjetja, tako da se utemeljeno domneva, da je oseba odšla z naslova, se vsa sporočila vložijo v spis o zadevi in štejejo za ustrezno vročena: člen 50(2) zakonika o civilnem postopku.
Če je trgovec na naslovu, vnesenem v register, vendar vročevalec ne more vstopiti v poslovne prostore ali ne najde osebe, ki bi bila prijavljena sprejeti obvestilo, vročevalec pritrdi obvestilo in če listine niso prevzete v dveh tednih po tej pritrditvi, se štejejo za vročene (vročitev je nadomestna).

6 Če rok začne teči z nekim dogodkom, ali se dan, ko se je dogodek zgodil, upošteva pri izračunu roka?

Roki se računajo v letih, tednih in dnevih. Rok, ki se računa v dnevih, se računa od dneva, ki sledi dnevu, na katerega začne teči rok, in se izteče ob koncu zadnjega dne. Če je stranki na primer naloženo odpraviti nepravilnosti dejanja v sedmih dneh in je obvestilo vročeno 1. junija, je to dan, na katerega začne teči rok, vendar se štetje začne naslednji koledarski dan, 2. junija, rok pa se izteče 8. junija.

7 Kadar je rok določen v dnevih, ali navedeno število dni pomeni koledarske dni ali delovne dni?

Roki se računajo v koledarskih dnevih. Če pa se rok izteče na dela prost dan (konec tedna ali praznik), se šteje, da se izteče na prvi delovni dan po dela prostem dnevu.

8 Kako je, če je tak rok določen v tednih, mesecih ali letih?

Rok, ki se računa v tednih, se izteče na zadevni dan zadnjega tedna. Če je stranki na primer naloženo odpraviti nepravilnosti tožbenega zahtevka v enem tednu in je obvestilo o tem vročeno v petek, se rok izteče v petek v naslednjem tednu.
Rok, ki se računa v mesecih, se izteče na zadevni datum zadnjega meseca, če pa v zadnjem mesecu takega datuma ni, se rok izteče na zadnji dan zadnjega meseca.
Rok, ki se računa v letih, se izteče na zadevni datum zadnjega leta, če pa v zadnjem letu takega datuma ni, se rok izteče na zadnji dan zadnjega leta.

9 Kdaj se rok izteče, če je določen v tednih, mesecih ali letih?

Glej odgovor na vprašanje 8.

10 Če se rok izteče v soboto, nedeljo ali na državni praznik ali dela prost dan, ali se podaljša do prvega naslednjega delovnega dne?

Kadar je zadnji dan roka eden od dni, ki niso delovni dnevi, se rok vedno izteče na prvi naslednji delovni dan.

11 Ali se roki v določenih okoliščinah lahko podaljšajo? Kakšni so pogoji za tako podaljšanje?

Edini roki, ki jih sodišče ne more podaljšati, so rok za pritožbo zoper sodbo ali odločbo, rok za vložitev zahteve za preklic izvršene sodbe in rok za vložitev ugovora zoper plačilni nalog.
Sodišče lahko na zahtevo zadevne stranke, ki jo ta iz utemeljenih razlogov predloži še pred iztekom roka, podaljša vse druge zakonske roke in roke sodišča (člen 63 zakonika o civilnem postopku). Novodoločeni rok ne more biti krajši od prvotno določenega. Podaljšani rok teče od izteka prvotnega. Sklep o podaljšanju roka (in sklep o zavrnitvi takega podaljšanja) se stranki ne pošlje, tako da mora ta aktivno spremljati delo sodišča.

12 Kakšni so roki za pritožbe?

Zakonik o civilnem postopku določa splošna pravila glede pritožb zoper sodbe in odločbe v vseh civilnih in gospodarskih zadevah, in sicer:
dvotedenski rok za pritožbo zoper sodbo, ki jo izreče sodišče, ki teče od vročitve sodbe stranki;
enomesečni rok za kasacijsko pritožbo zoper sodbo, ki jo izreče sodišče, ki teče od vročitve sodbe stranki;
enotedenski rok za pritožbo zoper sodbo, ki jo izreče sodišče, ki teče od trenutka, ko je sodba sporočena stranki, če je sodba izrečena na sodni obravnavi, ki se je je stranka udeležila, pa od dneva obravnave.
Izjeme od teh splošnih pravil so izčrpno določene v zakonu in temeljijo na posebnih značilnostih zadevnega postopka. Take izjeme veljajo za:
odločbo o začetku postopka v primeru insolventnosti, zoper katero se je mogoče pritožiti v sedmih dneh od njenega vpisa v poslovni register;
odločbo o zavrnitvi predloga za začetek postopka v primeru insolventnosti, zoper katero se je mogoče pritožiti v sedmih dneh od dneva obvestila na podlagi postopka iz zakonika o civilnem postopku;
odločbo v postopku razdelitve, ki jo sodišče izreče glede zahtevkov sodelujočih v razdelitvi glede računov, odločbo o javni prodaji nedeljivega nepremičnega premoženja, odločbo o dodelitvi nedeljivega nepremičnega premoženja enemu od sodelujočih v razdelitvi in odločbo o objavi končnega načina razdelitve, zoper katere se je mogoče pritožiti s skupno pritožbo v roku za pritožbo zoper zadnjo odločbo;
odločbo o postopku v nenavzočnosti, zoper katero se ni mogoče pritožiti, vendar lahko stranka, zoper katero je bila odločba izdana, v enem mesecu od vročitve take odločbe od pritožbenega sodišča zahteva preklic odločbe, če v postopku ni mogla sodelovati;
odločbo o dovolitvi sporazumne razveze zakonske zveze, zoper katero se ni mogoče pritožiti;
obstajajo tudi drugi posebni primeri, v katerih so določeni roki za pritožbo zoper sodno odločbo: na primer zoper odločbo o vpisu politične stranke se je mogoče pritožiti v sedmih dneh.

13 Ali lahko sodišče spremeni roke, zlasti roke za nastop pred sodiščem, ali določi poseben datum za nastop pred sodiščem?

Ni odločbe, na podlagi katere bi lahko sodišče skrajšalo roke, ki jih je samo določilo ali ki jih določa zakon, saj lahko sodišče na zahtevo strank roke le podaljša. Edini roki, ki jih sodišče ne more podaljšati, so rok za pritožbo zoper sodbo ali odločbo, rok za vložitev zahteve za preklic izvršene sodbe in rok za vložitev ugovora zoper plačilni nalog.
Vendar lahko sodišče na lastno pobudo ali na zahtevo ene od strank spremeni datum obravnave, tako da jo razpiše na zgodnejši ali poznejši datum, če tako zahtevajo pomembne okoliščine. V takem primeru mora sodišče stranke obvestiti o novem datumu, obvestila pa morajo biti vročena najpozneje en teden pred datumom obravnave.

14 Kadar se procesno dejanje, ki ga lahko opravi stranka s stalnim prebivališčem v kraju, kjer bi lahko izkoristila podaljšanje roka, napove v kraju, kjer za osebe, ki imajo tam stalno prebivališče, tako podaljšanje ne velja, ali ta oseba izgubi ugodnost takega roka?

Postopkovna pravila zakonika o civilnem postopku, vključno s pravili, ki se nanašajo na podaljšanje roka, se uporabljajo za vse udeležence postopka, ne glede na njihovo prebivališče.

15 Katere so posledice neupoštevanja rokov?

Skupno načelo je, da sodišče ne upošteva procesnih dejanj, opravljenih po izteku roka. V zakoniku o civilnem postopku je poleg tega pravila izrecno določeno, da če pomanjkljivosti tožbenega zahtevka niso odpravljene pravočasno, se tožba vrne; če so pritožba, zahteva za preklic ali ugovor zoper odločbo o izvršbi vloženi po izteku roka, se vrnejo kot prepozni; če stranka pravočasno ne predloži dokazov, ki so ji na voljo, ti v zadevi ne bodo sprejeti, razen če jih stranka ni predložila zaradi posebnih nepredvidenih okoliščin. V primeru neupoštevanja procesnih rokov ni mogoče uveljavljati pravic, za katere so ti roki določeni.

16 Če se rok izteče, katera pravna sredstva imajo na voljo stranke, ki so ga zamudile?

Stranka, ki ni upoštevala roka, ki ga določa zakon ali ki ga je določilo sodišče, lahko zahteva vrnitev roka v prejšnje stanje, če dokaže, da ga ni mogla upoštevati zaradi posebnih nepredvidenih okoliščin, ki jih ni mogla preprečiti. Vrnitev v prejšnje stanje ni dovoljeno, če bi bilo mogoče odobriti podaljšanje roka za izvedbo procesnega dejanja.
Zahtevo za vrnitev roka v prejšnje stanje je treba vložiti v enem tednu od obvestila o neupoštevanju roka ter v njej navesti vse okoliščine, ki jo upravičujejo, in morebitne dokaze, ki podpirajo vsebino zahteve. Zahtevo je treba predložiti sodišču, pri katerem bi bilo treba opraviti zadevno procesno dejanje. Skupaj z zahtevo za vrnitev v prejšnje stanje se predložijo tudi listine, glede katerih se zahteva vrnitev v prejšnje stanje; če se rok nanaša na plačilo izdatkov, sodišče zanj določi nov rok.
Zahteva se obvezno prouči na javni obravnavi. Če se zahtevi ugodi, se odvzete pravice obnovijo.

Zadnja posodobitev: 02/03/2021

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.